

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Υιοθέτηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών από τους φορείς Κοινωνικής Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Ελλάδα

Αβραμίδης Νίκος

Επιβλέπων καθηγητής: Κίτσιος Φώτης

Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2018

Δομή της Παρουσίασης

- Εισαγωγή
- Σκοπός και Στόχος Έρευνας
- Βιβλιογραφική επισκόπηση
- Μεθοδολογία Έρευνας.
- Αποτελέσματα
- Σχολιασμός
- Προτάσεις

Εισαγωγή

- Ο βαθμός ενσωμάτωσης της τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία θεωρείται σημαντικός παράγοντας για την ενδυνάμωση του ρυθμού με τον οποίο αναπτύσσεται μια οικονομία.

(Rogers, 1995)

- Όλες οι οικονομίες, ακόμα και οι αναπτυσσόμενες, έχουν τη δυνατότητα να επιτύχουν ταχύτερη και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, επενδύοντας στον τομέα των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

(Kapurubandara & Lawson, 2014,
Taylor & Murphy, 2016)

Οφέλη υιοθέτησης ΤΠΕ

- Μείωση επιχειρησιακού κόστους επικοινωνίας τόσο με πελάτες όσο και με προμηθευτές
  - Καλύτερη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων στην αλυσίδα αξίας
  - Καλύτερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές που οδηγεί σε νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες
  - Καλύτερη γνώση των αναγκών του καταναλωτή λόγω καλύτερης πληροφόρησης
  - Καλύτερη οργάνωση και διοίκηση των οργανισμών
- (Tan et al., 2010)

- Η κοινωνική οικονομία διαδραματίζει σημαντικό και αυξανόμενο ρόλο στην οικονομία αλλά και στην κοινωνία. Παρέχει απασχόληση, κοινωνική προστασία οικονομικά και άλλα οφέλη προς αυτήν

(International Labor Organization, 2010)

- Για τον κλάδο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών είναι δυνατό να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης για το σύνολο της οικονομίας στην οποία δραστηριοποιούνται

(Barba-Sánchez, et al., 2007)

- Μέσα σε αυτόν εντάσσεται και η πλειοψηφία των φορέων Κ.ΑΛ.Ο και για αυτό αξίζει να μελετηθεί η χρήση των τεχνολογιών που υιοθετούν

Σκοπός της έρευνας

- Σκοπός της έρευνας είναι να αναδείξει το βαθμό στον οποίο υιοθετούν τις Τ.Π.Ε. τα εγχειρήματα Κ.ΑΛ.Ο. και τα εμπόδια που συναντούν στη χρήση της τεχνολογίας.

- Σκοπός είναι να γίνει μια πρώτη προσέγγιση η οποία θα αποτυπώνει την κατάσταση σε όλη την ελληνική επικράτεια και ίσως να αποτελέσει τη βάση για μια πιο ενδελεχή έρευνα στο μέλλον

Στόχος

Ο στόχος έχει διττή μορφή

- Πρώτον να προσδιορίσει την υιοθέτηση των ΤΠΕ και τα αντιληπτά εμπόδια που συνδέονται με αυτήν
- Δεύτερον να βρει συσχετίσεις αυτών των εμποδίων με μια σειρά από χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που αφορούν την οργάνωση και τη λειτουργία τους

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Ο Τρίτος τομέας

- Αποτελείται από ένα σύνολο τρόπων οργάνωσης της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, οι οποίοι δεν εντάσσονται αυστηρά ούτε στον ιδιωτικό ούτε στο δημόσιο τομέα και οι οποίοι περιλαμβάνουν μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, συνεταιρισμούς, αλλά και κοινωνίες αλληλοβοήθειας

(Lorentzen, 2010)

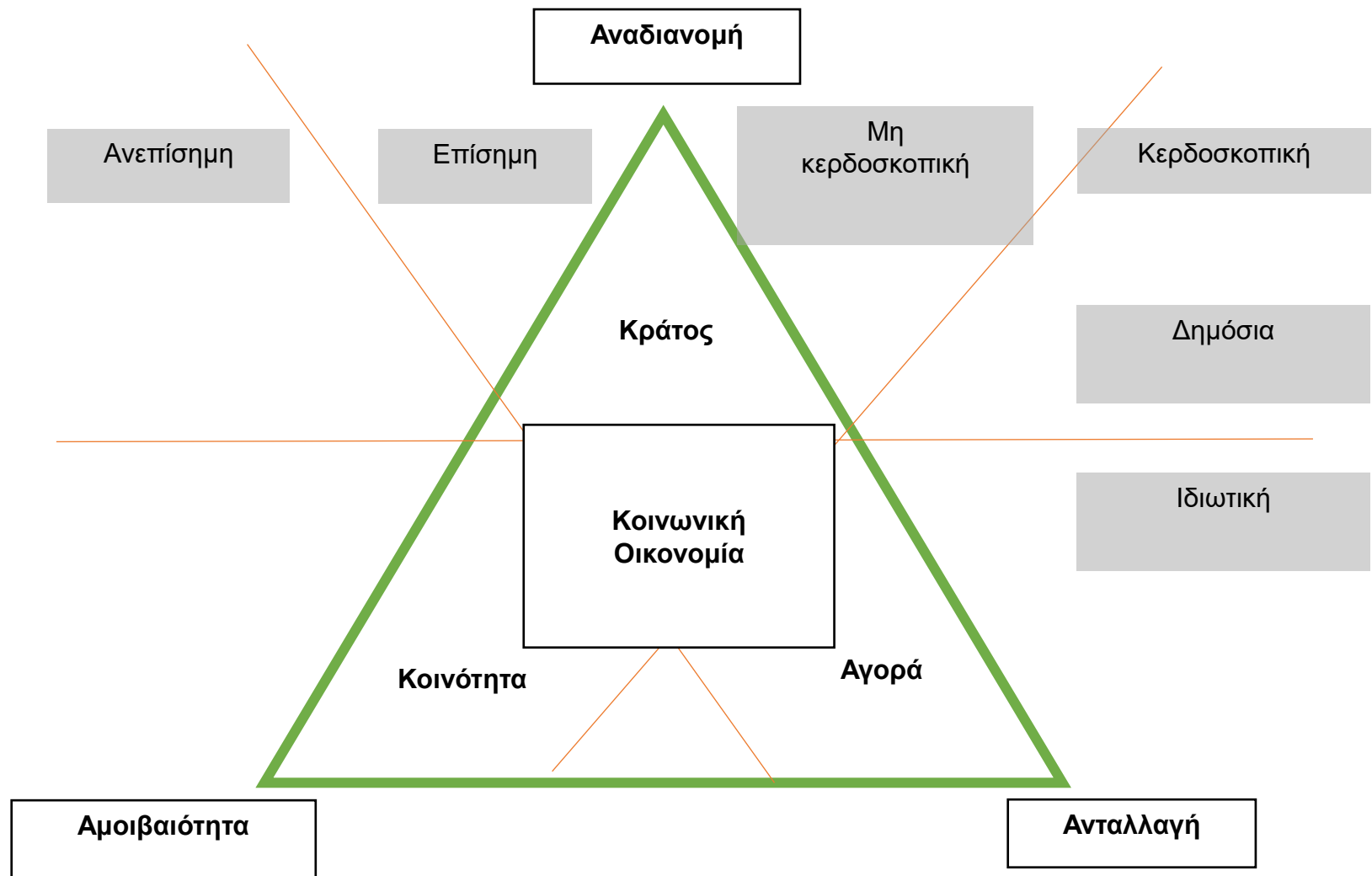
Κοινωνική οικονομία

- Μέχρι σήμερα οι ορισμοί που έχουν προταθεί για την κοινωνική οικονομία παρουσιάζουν τον ίδιο βαθμό ετερογένειας με τις πρακτικές που αναπτύσσονται στο εσωτερικό της, οι οποίες είναι πολυποίκιλες

(Αδάμ, 2014)

- «Η κοινωνική και αλληλεγγύη οικονομία αναφέρεται σε οργανισμούς και επιχειρήσεις που βασίζονται στις αρχές της αλληλεγγύης και της συμμετοχής και οι οποίες παράγουν αγαθά και υπηρεσίες, επιδιώκοντας παράλληλα να ικανοποιούν τόσο οικονομικούς όσο και κοινωνικούς στόχους»

(I.L.O. 2010)

- «Ως *‘Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία’* ορίζεται το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που στηρίζονται σε μια εναλλακτική μορφή οργάνωσης των σχέσεων παραγωγής, διανομής, κατανάλωσης και επανεπένδυσης, βασισμένη στις αρχές της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της συνεργασίας, καθώς και του σεβασμού στον άνθρωπο και το περιβάλλον».

Νόμος 4430/2016 (§2.1)

Παράγοντες που προσδιορίζουν την χρήση ΤΠΕ

- Ατομικοί παράγοντες (χαρακτηριστικά των εργαζομένων, δεξιότητες, προσήλωση των στελεχών στη χρήση ΤΠΕ).
- Οργανωτικοί παράγοντες (μέγεθος επιχείρησης, κουλτούρα επιχείρησης , ανθρώπινο κεφάλαιο)
- Περιβαλλοντικοί παράγοντες (κυβερνητικές πολιτικές, πίεση από τον ανταγωνισμό, περιβάλλον καινοτομίας στο καταναλωτικό κοινό)
- Τεχνολογικοί παράγοντες (τεχνολογική υποδομή των επιχειρήσεων)
- Οικονομικοί παράγοντες (μακροοικονομικό κόστος)

(Consoli, 2012)

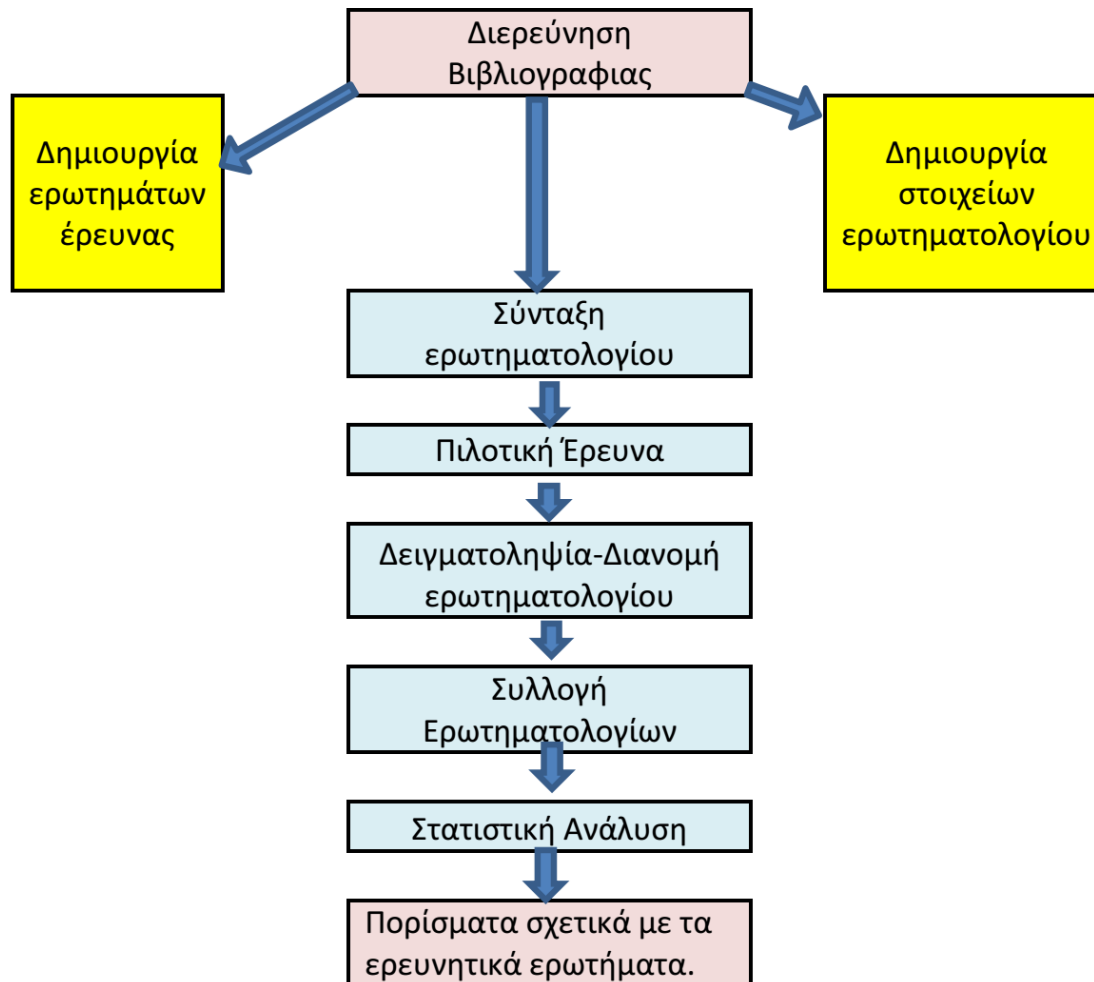

Εμπόδια στην χρήση ΤΠΕ

- Έλλειψη οικονομικών πόρων και υψηλό κόστος
- Έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων
- Έλλειψη γνώσης και δεξιοτήτων
- Έλλειψη πρόσβασης πελατών και προμηθευτών στο διαδίκτυο
- Έλλειψη ευρείας χρήσης ΤΠΕ στις δραστηριότητες της επιχείρησης
- Χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων (μορφή, μέγεθος, κύκλος εργασιών, κ.α.)

(Cant et al., 2016)

Μεθοδολογία Έρευνας

Δομή του Ερωτηματολογίου

- Δομικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης
- Προσωπικά Δημογραφικά χαρακτηριστικά αποκρινόμενων
- Χρήση συσκευών ΤΠΕ- ICT Devices
- Χρήση διαδικτυακών τεχνολογιών- Internet Based ICT Functions
- Εμπόδια στη χρήση ΤΠΕ

Δειγματοληψία

- Παρόμοιες μελέτες έχουν χρησιμοποιήσει από 150 έως και μερικές χιλιάδες επιχειρήσεις.
- Η μέθοδος που υιοθετήθηκε για την δημιουργία του δείγματος είναι η στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία. Οι περιφέρειες αποτελούν τις αποκαλούμενες «στρώσεις» (stratum).
- Ο βαθμός απόκρισης (B.A.) σε ερωτηματολόγια απεσταλμένα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κυμαίνεται στο 15%-20%.

Δειγματοληψία

- Διανεμήθηκαν ηλεκτρονικά 1089 ερωτηματολόγια με βάση τον υφιστάμενο αριθμό επιχειρήσεων από 20 Ιουλίου έως τέλος Σεπτεμβρίου του 2018
- Επεστράφησαν 188 ερωτηματολόγια
- Οι ερωτώμενοι ήταν μέλη του οργανισμού και κατείχαν συνεταιριστική μερίδα

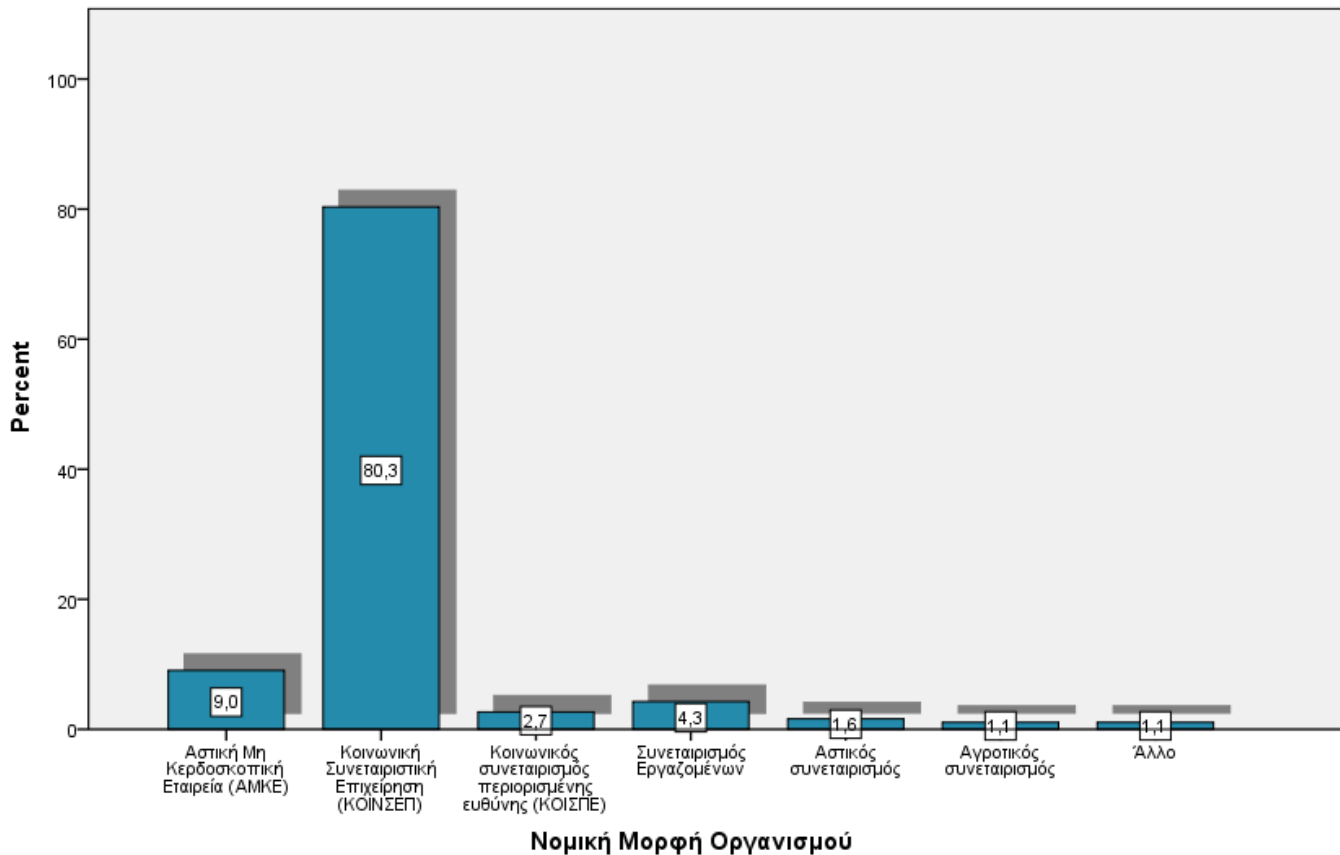
Τεχνικές στατιστικής ανάλυσης

Τεχνικές Στατιστικής Ανάλυσης	Διερεύνηση
Περιγραφική Στατιστική : Μέτρα διασποράς και συχνότητες.	Μεγέθη των μεταβλητών και τάσεις.
Διαστρωματική Ανάλυση	Διαχωρισμός των επιχειρήσεων σε ομάδες με βάση την αντίληψή τους για τα εμπόδια χρήσης των ΤΠΕ
Στατιστικός Έλεγχος χ^2	Ταυτοποίηση των ΤΠΕ που συμβάλλουν στον διαχωρισμό των επιχειρήσεων σε ομάδες.
Έλεγχος Kruskal-Wallis	Έλεγχος στατιστικά σημαντικών διαφορών μεταξύ των ομάδων σχετικά με τα εμπόδια στην χρήση ΤΠΕ
Έλεγχος Mann-Whitney.	Έλεγχος ύπαρξης σημαντικών διαφορών μεταξύ των ομάδων στη χρήση ΤΠΕ
Συντελεστής συσχέτισης Pearson	Συσχέτιση των εμποδίων με τα χαρακτηριστικά λειτουργίας και οργάνωσης των ομάδων των επιχειρήσεων
Συντελεστής συσχέτισης Pearson	Συσχέτιση των εμποδίων με την χρήση ΤΠΕ για κάθε ομάδα επιχειρήσεων.

Στατιστικά αποτελέσματα

- 80,3% Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.
- Από τις 1089 επιχειρήσεις Κ.ΑΛ.Ο της επικράτειας το 33,5% δραστηριοποιείται στην Αττική, το 19% στην Κ. Μακεδονία και το 10% στην Κρήτη.
- 84% των επιχειρήσεων απασχολούν από 0 έως 5 εργαζομένους.
- 86,2% των επιχειρήσεων δεν λειτουργούν πάνω από 5 χρόνια και το 95,8% κάτω από 10
- το 58% των επιχειρήσεων παρουσιάζει κύκλο εργασιών έως 10,000 ευρώ.

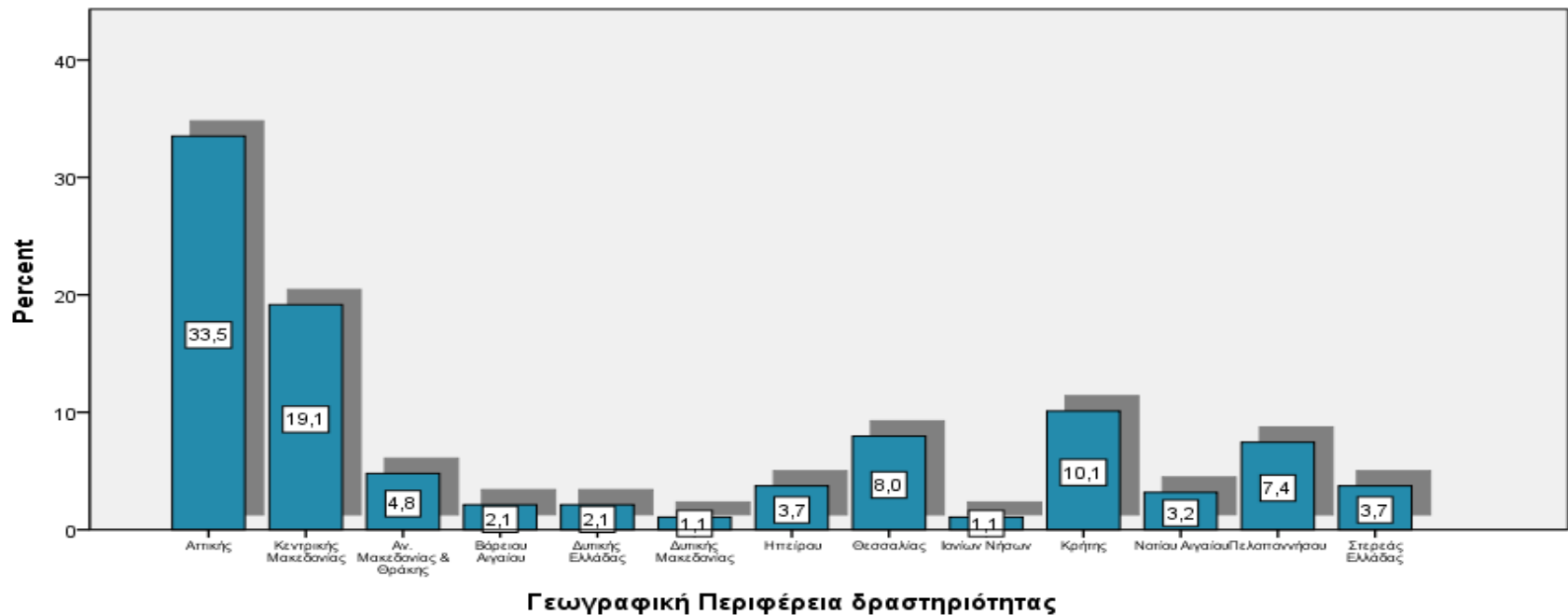
Νομική μορφή οργανισμών

80,3% Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.

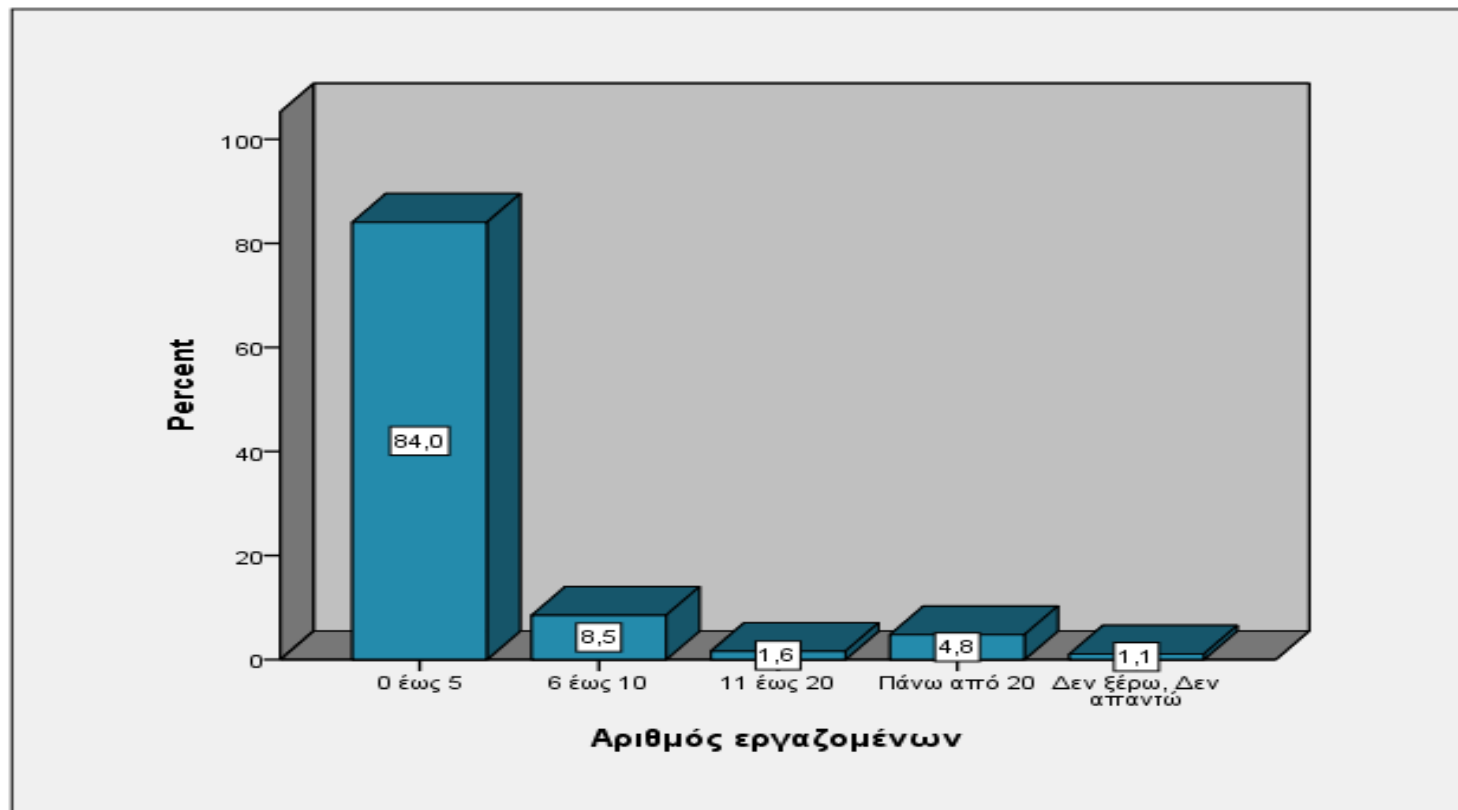

Γεωγραφική περιφέρεια δραστηριότητας

Από τις 1089 επιχειρήσεις Κ.ΑΛ.Ο της επικράτειας το 33,5% δραστηριοποιείται στην Αττική, το 19% στην Κ. Μακεδονία και το 10% στην Κρήτη.

Αριθμός εργαζομένων

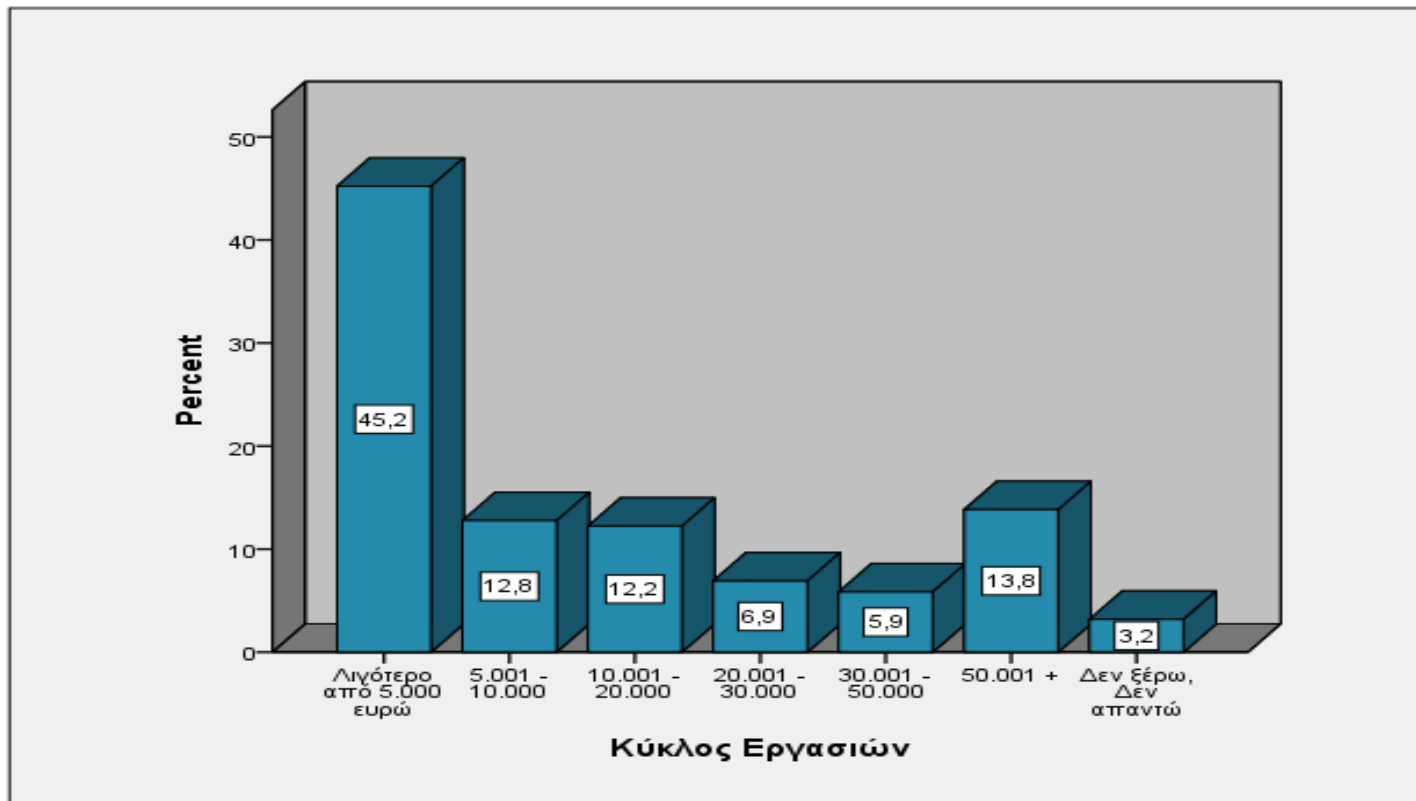
84% των επιχειρήσεων απασχολούν από 0 έως 5 εργαζομένους

Έτη λειτουργίας

86,2% των επιχειρήσεων δεν λειτουργούν πάνω από 5 χρόνια και το 95,8% κάτω από 10

Κύκλος Εργασιών

Το 58% των επιχειρήσεων παρουσιάζει κύκλο εργασιών έως 10,000 ευρώ.

Χρήση ΤΠΕ

Συσκευές ΤΠΕ & τεχνολογίες διαδικτύου που χρησιμοποιεί ο οργανισμός

Σταθερός ή φορητός υπολογιστής	95,70%	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (E-mail)	98,90%
Φορητή ηλεκτρονική ταμπλέτα (Tablet)	37,80%	Χρήση ιστοσελίδων (Web site use)	84,60%
Κινητό τηλέφωνο	81,90%	Κοινή χρήση αρχείων (File sharing use)	66,50%
Άλλο	3,70%	Χρήση μηνυμάτων κινητής τηλεφωνίας (Sms use)	45,70%
		Αγορές μέσω διαδικτύου (Buying online)	38,30%
		Πωλήσεις μέσω διαδικτύου (Selling online)	20,20%
		Άλλο	14,40%

Εμπόδια στη Χρήση ΤΠΕ - Συχνότητες

Εμπόδια	Μέσος Όρος
Πολλοί πελάτες και προμηθευτές δεν έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο	2,14
Έλλειψη γνώσης και κατανόησης των ΤΠΕ	2,58
Έλλειψη γνώσης για εγκατάσταση και ρύθμιση των ΤΠΕ	3,02
Έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων που να μπορούν να χειριστούν και να συντηρήσουν ΤΠΕ	3,01
Έλλειψη οικονομικών πόρων και υψηλό κόστος των ΤΠΕ	3,81
Οι ΤΠΕ δεν χρησιμοποιούνται ευρέως στις τρέχουσες δραστηριότητες του οργανισμού	2,34
Η χρήση των ΤΠΕ εμπεριέχει πολλούς κινδύνους	1,92

Διαφωνώ
απόλυτα =1

Διαφωνώ =2

Ουδέτερος =3

Συμφωνώ =4

Συμφωνώ
απόλυτα =5

Σημαντικό στοιχείο της στατιστικής ανάλυσης

- Η διαστρωματική ανάλυση διέκρινε δύο ξεχωριστές ομάδες με βάση την αντίληψη για τα εμπόδια.
- Η πρώτη ομάδα θεωρεί ότι υπάρχουν εμπόδια και η δεύτερη δεν θεωρεί ότι υπάρχουν.
- Οι στατιστικές αναλύσεις εφαρμόστηκαν και στις δύο ομάδες

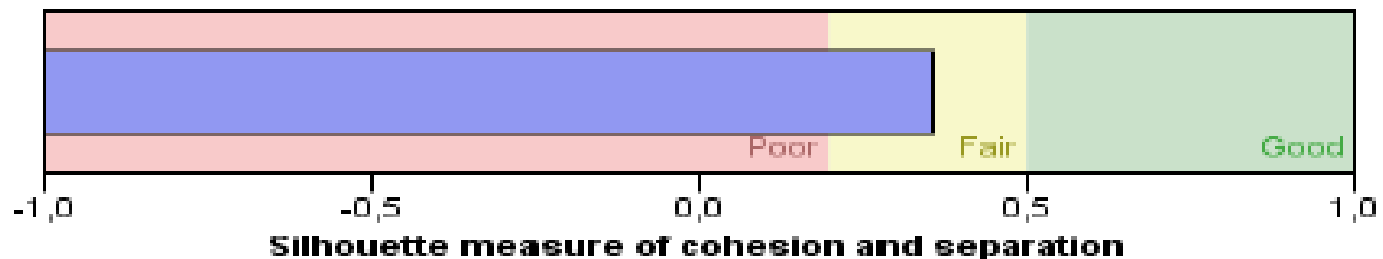
Αποτελέσματα Διαστρωματικής Ανάλυσης

Έλεγχος Silhouette

Model Summary

Algorithm	TwoStep
Inputs	7
Clusters	2

Cluster Quality

Αποτελέσματα Διαστρωματικής Ανάλυσης

Διάκριση δύο ομάδων

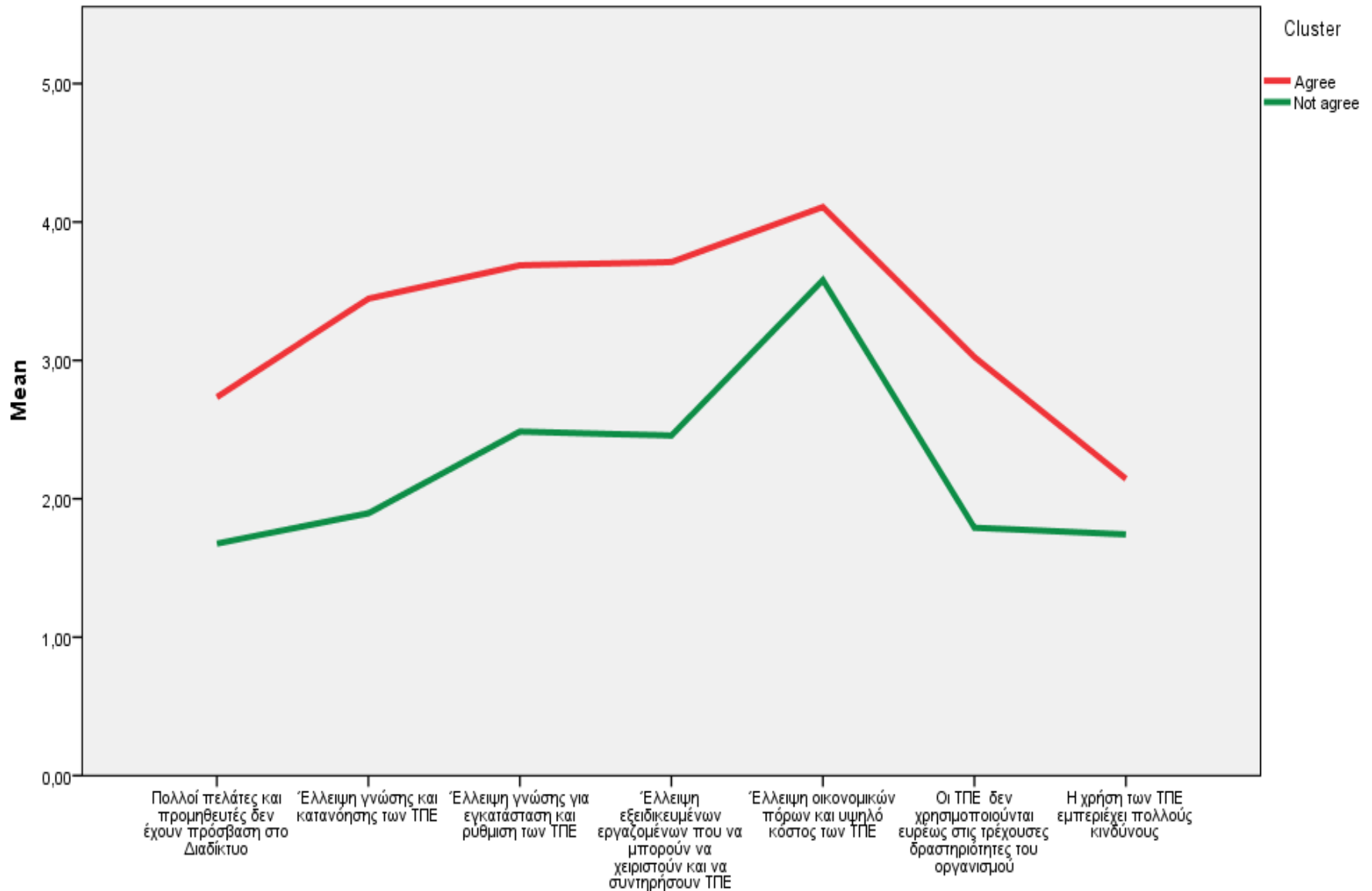
1^η Ομάδα: «**Συμφωνώ**» . Δηλαδή οι παράγοντες αποτελούν εμπόδια (n=83)

2^η Ομάδα: «**Διαφωνώ**». Δηλαδή οι παράγοντες δεν αποτελούν εμπόδια (n=105)

Ωστόσο:

Η «Έλλειψη οικονομικών πόρων και το υψηλό κόστος των ΤΠΕ» τείνει να εμφανίζεται ως εμπόδιο και για την 2^η ομάδα.

Τιμές Κέντρων των δύο ξεχωριστών ομάδων για κάθε εμπόδιο

Αποτελέσματα χ^2

Ποιά χρήση συσκευών και τεχνολογιών διαδικτύου συμβάλει σημαντικά στη διάκριση των επιχειρήσεων σε 2 ομάδες ;

		p-value
Συσκευές ΤΠΕ	Σταθερός ή φορητός υπολογιστής	0,073
	Φορητή ηλεκτρονική ταμπλέτα	0,026*
	Κινητό τηλέφωνο	0,448
	Άλλες Συσκευές	0,398
Τεχνολογίες μέσω Διαδικτύου	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	0,867
	Χρήση ιστοσελίδων	0,012*
	Πωλήσεις μέσω διαδικτύου	0,776
	Αγορές μέσω διαδικτύου	0,812
	Κοινή χρήση αρχείων	0,000*
	Χρήση Sms	0,242
	Άλλο	0,7
*στατιστική σημαντικότητα για $\alpha=0,05$		

Συσχετίσεις των εμποδίων με τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων για την ομάδα «Συμφωνώ» (n=83)

Εμπόδια	Χαρακτηριστικά			
Πολλοί πελάτες και προμηθευτές δεν έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο	(+) Αριθμός μελών .204*	(+) Αρ. Εργαζομένων .231*		
Έλλειψη γνώσης και κατανόησης των ΤΠΕ	Κανένα Χαρακτηριστικό			
Έλλειψη γνώσης για εγκατάσταση και ρύθμιση των ΤΠΕ				Νομική Μορφή Οργανισμού .245*
Έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων που να μπορούν να χειριστούν και να συντηρήσουν ΤΠΕ		(-) Αριθμός εργαζομένων -.204*	(-) Κύκλος Εργασιών -.245*	
Έλλειψη οικονομικών πόρων και υψηλό κόστος των ΤΠΕ	(-) Αριθμός μελών -.258**		(-) Κύκλος Εργασιών -.341**	
Οι ΤΠΕ δεν χρησιμοποιούνται ευρέως στις τρέχουσες δραστηριότητες του οργανισμού	Κανένα Χαρακτηριστικό			
Η χρήση των ΤΠΕ εμπεριέχει πολλούς κινδύνους	Κανένα Χαρακτηριστικό			

(+) Θετική Συσχέτιση, (-) Αρνητική Συσχέτιση, Bold=Κοινή, sig.=0.001<0.05

*στατιστική σημαντικότητα α=0,05 , ** στατιστική σημαντικότητα α=0,01.

Συσχετίσεις των εμποδίων με τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων για την ομάδα «Διαφωνώ» (n=105)

Εμπόδια	Χαρακτηριστικά
Πολλοί πελάτες και προμηθευτές δεν έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο	Κανένα Χαρακτηριστικό
Έλλειψη γνώσης και κατανόησης των ΤΠΕ	Κανένα Χαρακτηριστικό
Έλλειψη γνώσης για εγκατάσταση και ρύθμιση των ΤΠΕ	Νομική Μορφή Οργανισμού .221*
Έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων που να μπορούν να χειριστούν και να συντηρήσουν ΤΠΕ	Κανένα Χαρακτηριστικό
Έλλειψη οικονομικών πόρων και υψηλό κόστος των ΤΠΕ	(-) Κύκλος Εργασιών -.231*
Οι ΤΠΕ δεν χρησιμοποιούνται ευρέως στις τρέχουσες δραστηριότητες του οργανισμού	Κανένα Χαρακτηριστικό
Η χρήση των ΤΠΕ εμπεριέχει πολλούς κινδύνους	Κανένα Χαρακτηριστικό

(+) Θετική Συσχέτιση, (-) Αρνητική Συσχέτιση, Bold=Κοινή, sig.=0.001<0.05

*στατιστική σημαντικότητα α=0,05 , ** στατιστική σημαντικότητα α=0,01.

Συσχετίσεις των εμποδίων με την χρήση ΤΠΕ για την ομάδα «**Συμφωνώ**» (n=83) και την ομάδα «**Διαφωνώ**» (n=105)

Εμπόδια	Ομάδα "Συμφωνώ"	Ομάδα "Διαφωνώ"
Πολλοί πελάτες και προμηθευτές δεν έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο	Web Site Use* .188	Tablet. .214 Email* .186
Έλλειψη γνώσης και κατανόησης των ΤΠΕ	Pc Laptop .221 Buying Online* -.185	Sms Use .259 Pc Laptop* -.178
Έλλειψη γνώσης για εγκατάσταση και ρύθμιση των ΤΠΕ		Pc Laptop -.216 Buying Online* .182
Έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων που να μπορούν να χειριστούν και να συντηρήσουν ΤΠΕ		Pc Laptop -.193 Selling Online .224
Έλλειψη οικονομικών πόρων και υψηλό κόστος των ΤΠΕ		Selling Online* 0.163
Οι ΤΠΕ δεν χρησιμοποιούνται ευρέως στις τρέχουσες δραστηριότητες του οργανισμού	Cellphone .267 FileSharingUse .246	Tablet .198 Cellphone .248 Web Site Use .209
Η χρήση των ΤΠΕ εμπεριέχει πολλούς κινδύνους		

Σχολιασμός Αποτελεσμάτων

- Οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν σε υψηλό βαθμό τους υπολογιστές αλλά σε πολύ μικρό τα tablets. Υπάρχει χώρος για βελτίωση στη χρήση κινητών.
- Οι αγορές μέσω διαδικτύου και περισσότερο οι πωλήσεις μέσω διαδικτύου είναι σε χαμηλά επίπεδα
- Χαμηλή μπορεί να θεωρηθεί η χρήση SMS.

- 2 στις 3 επιχειρήσεις χρησιμοποιούν κοινή χρήση αρχείων που θεωρείται αρκετά ικανοποιητική.
- Η έλλειψη οικονομικών πόρων και το υψηλό κόστος των ΤΠΕ θεωρείται σημαντικό εμπόδιο στη χρήση τους από όλες τις επιχειρήσεις. Η χαμηλή ζήτηση και η έλλειψη χρηματοδότησης μπορεί να αυξήσει την ισχύ του εμποδίου με δυσμενή αποτελέσματα στη χρήση και άρα στην ανταγωνιστικότητα τους και στη βιωσιμότητά τους.

- Από τις συσκευές, η χρήση των tablet και από τις τεχνολογίες διαδικτύου, η χρήση των ιστοσελίδων και των κοινών αρχείων διαχωρίζουν τις δύο ομάδες.
- Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις 2 ομάδες στην χρήση του Pc-Laptop, tablet, SMS και στις πωλήσεις μέσω διαδικτύου.

- Περισσότερα χαρακτηριστικά λειτουργίας και οργάνωσης των επιχειρήσεων εμφανίστηκαν να συσχετίζονται με την ομάδα «συμφωνώ» από ότι στην ομάδα «διαφωνώ».
- Η νομική μορφή της επιχείρησης και ο κύκλος εργασιών της βρέθηκε να συσχετίζεται και στις δυο ομάδες με την έλλειψη γνώσης για εγκατάσταση και ρύθμιση των ΤΠΕ και με την έλλειψη οικονομικών πόρων και το υψηλό κόστος των ΤΠΕ.

- Οι επιχειρήσεις και στις 2 ομάδες δεν θεωρούν ότι η χρήση των ΤΠΕ εμπεριέχει κινδύνους.
- Η ομάδα που διαφωνεί με την ύπαρξη των εμποδίων κάνει μεγαλύτερη χρήση των ΤΠΕ και των διαδικτυακών τεχνολογιών και πιθανόν για αυτό υπάρχει μεγαλύτερος αριθμός συσχετίσεων.

- Οι διαδικτυακές πωλήσεις που εμφανίζονται με τα μικρότερα ποσοστά για όλες τις επιχειρήσεις συσχετίζονται μόνο με την ομάδα «διαφωνώ» ενώ οι αγορές μόνο με την ομάδα «συμφωνώ»
- Η ομάδα που κάνει μεγαλύτερη χρήση («διαφωνώ») παρουσιάζει μεγαλύτερη δυναμική τόσο στις αγορές όσο και στις πωλήσεις αλλά εμποδίζεται από την διαθεσιμότητα οικονομικών πόρων, έλλειψη γνώσης και εξειδίκευσης των εργαζομένων.

Προτάσεις

- Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην εκπαίδευση των εργαζομένων.
- Θα πρέπει οι επιχειρήσεις του τρίτου τομέα να έχουν προτεραιότητα σε επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις σε θέματα τεχνολογίας.
- Η σχέση της νομικής μορφής με την έλλειψη γνώσης για εγκατάσταση και ρύθμιση των ΤΠΕ χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση.

- Χρειάζεται περαιτέρω έρευνα για να απαντηθεί το ερώτημα εάν ο λόγος που «διαφωνούν» οι επιχειρήσεις με την ύπαρξη εμποδίων είναι η μεγαλύτερη χρήση των ΤΠΕ ή οφείλεται στην αποτελεσματικότερη οργάνωση και διοίκηση τους.
- Θα πρέπει να γίνει έρευνα με περισσότερες παραμέτρους-εμπόδια.
- Υιοθέτηση στατιστικού μοντέλου που να «συλλαμβάνει» τις αλληλεπιδράσεις των μεταβλητών και τον πιθανό ρόλο τους για την χρήση των ΤΠΕ.

Περιορισμοί και ερευνητικές προεκτάσεις

- Σχεδόν ανύπαρκτος αριθμός σχετικών ερευνών για τον τρίτο τομέα με περιορισμό στη σύγκριση αποτελεσμάτων.
- Θεωρείται πιλοτική έρευνα με δυνατότητες προέκτασης στο μέγεθος του δείγματος και μεγέθυνσης του αριθμού των εμποδίων.
- Εφαρμογή στατιστικών τεχνικών που να διερευνήσει τις αλληλεπιδράσεις των μεταβλητών.

- Δεν ερευνήθηκε η χρήση των Κοινωνικών Δικτύων-Social Media από τις επιχειρήσεις. Κάτι το οποίο θα μπορούσε να γίνει στο μέλλον με την προσθήκη αντίστοιχων ερωτημάτων
- Δεν ερευνήθηκε επίσης η χρήση ανοιχτού κώδικα λογισμικού αλλά και συσκευών (open source hardware/software). Κάτι το οποίο επίσης θα μπορούσε να γίνει στο μέλλον

- Η παρούσα έρευνα έγινε στα πλαίσια που επέτρεπαν οι συνθήκες αλλά και οι διαθέσιμοι πόροι για να καταλήξει σε ένα συμπέρασμα και ένα αποτέλεσμα.
- Σίγουρα το πεδίο χρήσης των τεχνολογιών είναι δυναμικό και μεταβαλλόμενο παράλληλα με το οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται οι οργανισμοί

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Βιβλιογραφία

- Cant, M.C., A. Johannes, W., (2016). "Internet-based ICT usage by South African SMEs: The barriers faced by SMEs". *Journal of Applied Business Research (JABR)* 32(6) : 1877-1888
- Consoli, D., (2012). "Literature analysis on determinant factors and the impact of ICT in SMEs". *Social and Behavioral Sciences*, 62 (24): 93-97.
- Fonteneau, B., Neamtan, N., Wanyama, F., Pereira Morais, L. & Poorter, M. (2010). *"Social and Solidarity Economy: Building a Common Understanding"*. Turin: International Training Centre of the International Labour Organization
- Kapurubandara, M & Lawson, R. (2006). "Barriers to adopting ICT and e-commerce with SMEs in developing countries: an exploratory study in Sri Lanka", *COLLECTeR*, 9 December 2006, Adelaide
- Lorentzen, H. (2010). "Sector Labels", in Richard Taylor (ed.), *Third Sector Research*, New York: Springer

- Pestoff, V. (2004). “The development and future of the social economy in Sweden”, in Adalbert Evers and Jean-Louis Laville (eds.), *The Third Sector in Europe*. USA: Edward Elgar
- Rogers, E. (1995). *Diffusion of Innovations*. New York: The Free Press
- Tan, K.S., Chong, S.C., Lin, B., Eze, U.C. (2010), “Internet-based ICT adoption among SMEs: Demographic versus benefits, barriers, and adoption intention”, *Journal of Enterprise Information Management* 23 (1): 27-55
- Taylor, M., & Murphy, A., (2016). “SMEs and e-business”, *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 11(3): 280–289
- Αδάμ, Σ., (2014). «Οδηγός Δημιουργίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων». Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδας
- Ν.4430/2016. *Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις*. (ΦΕΚ Α' 205/31-10-2016)